

УРОК: 3

ДАТА: 20. 01.2023

ГРУПА: 34

**Тема: «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі.
Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов'язком.**

Мета: Допомогти учням глибше усвідомити ідейно-художній зміст новели, розкрити філософський підтекст новели, навчитися пояснювати присвяту новели, символічність образу матері, з'ясувати проблеми, порушені автором, розкрити філософський підтекст, характеризувати образ ліричного «я», розвивати уміння аналізувати прозові твори, самостійність мислення, уміння відстоювати власні переконання; виховувати гуманізм і милосердя.

Очікувані результати: учні знають зміст новели, уміють аналізувати твір, висловлюють про нього власну думку, визначають риси індивідуального стилю письменника.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: мультимедійний проектор, комп'ютерна презентація, видання твору.

Епіграф.

*...хто від правди ступить
на півметра, -
душа у нього сіра й напівмертва.
Л. Костенко*

Перебіг уроку

I. Організаційний момент

II. Оголошення теми й мети заняття

III. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок студентів

Вступне слово-звернення викладача.

Добро і зло... Проблема вічна. На нашій землі поняття добро сприймається як порядність, милосердя, співпереживання, чесність. А зло – це все те страшне, що заважає людині жити щасливо, примушує страждати. Часто в душі людини протистоять добро і зло. І кожен вільний вибрати свій шлях. Але варто пам'ятати, що людина приходить у світ для добра.

Декілька уроків поспіль ми з вами говорили про «розстріляне відродження», про найтрагічнішу сторінку в історії української культури. Сьогодні мова піде про Миколу Хвильового і його твір «Я(Романтика)».

- **Ваші враження від прочитаної новели** (Що відчували, читаючи твір, що переживали, що, можливо, було незрозумілим. Хто із героїв викликав неоднозначні враження).

II. Оголошення теми, мети, епіграфу уроку.

IV. Виклад основного матеріалу. Лекція викладача.

Творчість Миколи Хвильового стала по-справжньому видатним явищем в історії української літератури. Хоча за своє коротке життя письменник написав не так вже й багато творів, проте кожен з них – глибокий, насичений психологізмом, хвилюючий.

У збірці «Сині етюди» Хвильовий започаткував такий стилістичний напрям, який назвав «романтика вітаїзму». Романтика життя. Життєвість українського відродження, ідеал активної, сильної, здатної до боротьби людини. Микола Хвильовий пропагував цю ідею. Він говорив, що романтизм мусить бути активним. Хвильовий писав: «Я, знаєте, належу до того художнього напрямку, який сьогодні не в моді. Я...- романтик! Саме відси й іде розхристаність і зворушливе шукання самого себе. Я до безумства люблю небо, трави, зорі, задумливі вечори, ніжні осінні ранки...-усе те, чим так пахне сумно-веселий край нашого строкатого життя... Іще люблю до безумства наші українські степи, де промчалась синя буря громадянської баталії. Я вірю в «загірну комуну» і вірю так божевільно, що можна вмерти! Я – мрійник. Хай живе життя! Хай живе безсмертне слово!»

Грудень 1923 року. Київський театр ім. Т. Г. Шевченка. У холодній нетопленій залі зібралася кількатисячна аудиторія. Сьогодні читатиме свої твори Микола Хвильовий. Він вийшов на сцену й глухо прочитав: «Я (Романтика)» «Цвітові яблуні». У залі ніби запахло весною, обличчя посвітлішали, полагіднішали. Та коли автор дочитав останні рядки, запала свинцева тиша. А потім – грім оплесків, які довго не вщухали. Тогочасна преса писала про «глибоке враження на кількатисячну аудиторію» твору Миколи Хвильового. За словами О. Білецького, це найкращий твір не лише в доробку письменника, а й у новітній прозі початку ХХ століття.

V. Опрацювання навчального матеріалу

- Чому Микола Хвильовий присвятив новелу «Я (Романтика)» «Цвітові яблуні» М. Коцюбинського? (По-перше, Микола Хвильовий був пильним учнем М. Коцюбинського. По-друге, у «Цвітові яблуні» теж виведено персонаж із роздвоєною свідомістю. Торжествує в цій трагедії творча, життєстверджуюча сила. Тобто все починається з весни, з цвітіння, і з надії на життя.

- Як можна пояснити таку досить дивну назву твору Миколи Хвильового «Я (Романтика)»? (Сама назва символізує два смислові пласти тексту. «Я» - у центрі уваги перебуває світ оповідача. «Я» - це людина з моральними цінностями. «Романтика»- романтичне осмислення буття та його проблем. Я означає мій власний світ, а друга назва уточнює простір цього внутрішнього світу. Ним виявляється романтика, яка зводиться до трагедії людської особистості. Вона засліплена ідеологічною ілюзією, переступає через Божий і людський закон. Це загірне, романтичне, злочинне.

- Від чийого імені ведеться оповідь? (Оповідь ведеться з позицій автора-оповідача, безпосереднього учасника подій?)

- Чому, на вашу думку, розповідь у новелі ведеться від першої особи?

- **Що ж керувало вчинками й думками героя з новели «Я(Романтика)»? Давайте спробуємо розібратись.**

Читаючи новелу, постійно ставиш собі запитання: чому так відбувається в житті? Адже людство, створюючи нову ідеологію, прагне досягти перш за все миру, спокою, злагоди та справедливості. Але так часто найкращі ідеї переростають у війни, протистояння. Прагнучи рівності прав людини та рівності економічної, людство отримало чи не найстрашнішу ідеологію ХХ сторіччя – комунізм, який шляхом масових убивств боровся із будь-якою людиною, яка відрізняється від маси. Як страшно іноді спотворюються найкращі ідеї! Як страшно все це може спотворити душу людини.

Буктрейлер за змістом новели.

То про що ж новела? Сформулюйте тему твору.

Темою новели є зображення громадянської війни як одного з найтрагічніших явищ в історії України, адже в основі війни лежить руйнація, братовбивство.

Які проблеми порушує автор у новелі?

- **роздвоєності людської особистості;**
- **позбавлення людини свідомого вибору, тиск на неї обставин та інших людей;**
- **чи можливо зрадити рідну матір заради фанатичної ідеї;**
- **фанатичної віри в ідею та служіння їй;**
- **вибору між синівською любов'ю та революційним обов'язком;**
- **життя і смерті;**
- **добра і зла.**
-

Хто ж є героями новели?

Випереджаюче завдання. Додому вам було завдання: охарактеризувати образи новели.

Робота в групах.

Учні характеризують образи, використовуючи цитати.

I група Образ матері.

II група. Характеристика образу Я.

III група . Доктор Тагабат.

UI група. Дегенерат.

V група. Андрюша.

- *Якою постає матір героя? Характеризуючи образ матері, ми розкриємо проблему добра і зла, між якими точиться запекла боротьба. Слайд (мати)*

Робота з текстом (зачитати початок твору)

- *Чому мати не намагається відвернути сина від злочину, не вмовляє, не переконує? Як зрізаний колос, похилилася вона на мене. (Жито- життя).*

- *Чи можна прийти до раю, розстрілявши найсвятіше?*

Хто такий Я? Яку проблему в образі головного героя порушує автор?

Як розуміти фразу: «Шість на моїй совісті? Ні, це неправда. Шість сотень, шість тисяч, шість мільйонів - тьма на моїй совісті!»? Чому після цих слів

герой здавлює голову? Як розуміти зміст наступної фрази: «Але знову переді мною проноситься темна історія цивілізації, і бредуть народи, і віки і сам час...» (Герой усвідомлює, що він не просто вбиває конкретних людей, а знищує їхніх ненароджених потомків. Це відкриття вражає його як людину. Однак за мить він знаходить собі виправдання, адже вважає себе вершителем історії.)

- Прокоментуйте сцену вбивства. Які деталі вражають? Чи можна виправдати героя?

Останній крок героя новели «Я (Романтика)» - назустріч «загірній комуні». -
- Куди веде ця дорога?

Слова М. Жулинського: «Згодом ця жорстока теза юного фанатика комуни: "будуть сотні розстрілів" в ім'я наближення "загірної комуни" - втілиться в фантасмагорію сталінських репресій». **«Я йшов у нікуди» Чи був інший вибір у головного героя?**

- Який вибір у цій ситуації зробили б ви? Совість!!!

Його позиція: мета виправдовує будь-які засоби. Чи згодні ви з таким твердженням?

- Кого з героїв ще вивів автор у новелі?

- Хто такий дегенерат?

ДЕГЕНЕРАТ – виродок, вироджений) людина, що має ознаки фізичного або психічного виродження.

- У складі чорного трибуналу є ще один представник. Це Андрюша.

- Чи хотіли б ви, щоб на вашому життєвому шляху зустрівся такий Андрюша? Чому?

відкидають загальнолюдські цінності, природні синівські почуття.

- Які моральні уроки новели Миколи Хвильового «Я(Романтика)»?

VI. Рефлексія

VI. Домашнє завдання

1. Прочитати твір «Я (Романтика)»

Шановні студенти, прошу Вас додатися до мого акаунту

maryporazova@gmail.com на платформу <https://classroom.google.com>

Код курсу: [hub5cxr](#)

УВАГА!!!

ФОТО КОНСПЕКТІВ ЗАВАНТАЖУВАТИ У CLASSROOM